

Rundskriv

Nummer : 18/21 (erstatte rundskriv 14/12)
Emne : Sortiments- og andre prøver ved ombordtaking og lossing av pelagisk fisk til konsum, gjeldende fra 05.07.2021
Til : Fiskere og kjøpere av pelagisk fisk til konsum
Sted : Bergen Dato : 30.06.2021

Det vises til Fiskesalslova § 2, Havressurslovas § 48 (Kontrolloppgavene til Salgslaga) og Norges Sildesalgslags Forretningsregler §§ 13, 15 og 19 (Veiing og måling / Kvalitet, Sortiment og reklamasjoner m.m. / Kontroll).

Bakgrunnen for at det tas sortimentsprøver ved landing av pelagisk råstoff er å sikre;

- Pålitelige innmeldinger av sortiment på de fangstene som legges ut på auksjon
- Overholdelse av minsteprisbestemmelser
- Mest mulig korrekte tall som danner grunnlag for bestandsestimering og – regulering
- Like konkurransevilkår og dermed sunne og respektable forretningsforhold

Prøvetaking om bord i fartøyet:

Sortimentsprøvene skal tas jevnlig under ombordtakingsprosessen for sikre at de er tilfredsstillende og representative. Sildelaget anbefaler at det tas minimum 3 prøver pr. 100 tonn kvantum som tas om bord. Hver prøve bør inneholde 20 kg.

Gjennomsnittet av prøveresultatene brukes ved innmelding til Sildelaget. Fisker skal opplyse om den forholdsmessige (prosentvise) størrelsesfordelingen av fangsten samt gjennomsnittsvikt pr. fisk. Det er viktig at prøvetakingen utføres på en slik måte at en får en best mulig representativ størrelsessammensetning og gjennomsnittsvikt pr. fisk. Dersom denne informasjonen ikke blir oppgitt ved innmelding vil ikke fangsten bli lagt ut på auksjon/salg.

Prøvetaking ved lossing:

Dersom ingen av partene krever ordinær prøvetaking ved lossing, skal sluttseddel skrives med det sortiment som er innmeldt.

Dersom en av partene (fisker eller kjøper) ønsker prøvetaking, må parten varsle om dette enten innen 1 time etter påbegynt lossing eller før det er losset mer enn 50 tonn, og generelt prøvetakingsregime iverksettes. Dette gjelder for hver enkelt delinnmelding, og ved levering av små fangster (eks. dorg- og låsfangster).

Generelt prøvetakingsregime:

- Minimum 3 prøver pr. 100 tonn utlosset kvantum.

- Hver prøve bør inneholde 20 kg.

Videre kan en av partene kreve prøvetaking ut over nevnte tids-/kvantumsbegrensninger dersom størrelsesfordelingen endrer karakter under lossingen av den enkelte delinnmelding. Generelt prøvetakingsregime skal da iverksettes og følges gjennom resten av delleveringen. Når sluttseddel skal skrives bruker en innmeldt størrelsesfordeling på det kvantumet som er losset frem til det tidspunkt der det blir varslet om generell prøvetaking. For det kvantumet som er losset etter at varsel om generell prøvetaking er gitt, vil prøveresultatene gjelde.

Følgende prøvetakingsalternativer kan dermed være aktuelle når offisiell sortimentsfordeling og gjennomsnittsvikt per fisk skal beregnes;

1. prøvetakingsresultatene fra ombordtaking (innmelding)
2. prøvetakingsresultatene fra lossing (generelt prøvetakingsregime)
3. Prøvetakingsresultater basert på en kombinasjon av innmeldte tall og prøvetakingsresultater

NSS forbeholder seg retten til å kreve generelt prøvetakingsregime før og under lossing av fangst. Dersom slikt krav fremmes under lossing gjelder også prosedyrene for alternativ 3, og både fisker og kjøper plikter å bistå ved behov.

Eksempler på kombinasjon av prøvetakingsresultater fra ombordtaking og lossing:

To eksempler der en kombinasjon av prøvetakingsresultater fra ombordtaking og prøvetakingsresultater fra lossing skal gjelde for endelig og offisiell sortimentsfordeling og gjennomsnittsvikt pr fisk i fangsten:

Eksempel 1: NVG-sild:

En innmeldt fangst/delinnmelding på 400 tonn NVG-sild har følgende sortiment:

Gruppe 1 (sild med vekt på 350 g og mer):	(20 %)
Gruppe 2 (sild med vekt mellom 300 g og 350 g):	(40 %)
Gruppe 3 (sild med vekt mellom 200 g og 299 g):	(30 %)
Gruppe 4 (sild med vekt mellom 125 g og 199 g):	(10 %)

Etter at det er blitt utlosset 150 tonn krever kjøper ovenfor fisker prøvetaking pga av at kjøper har observert større endringer i størrelsesfordelingen under lossingen.

I denne situasjonen skal da ordinær prøvetaking iverksettes for resten av fangsten/delinnmeldingen. Gjennomsnittresultatene fra denne prøvetakingen skal da nyttes til å bestemme størrelsesfordelingen for utlosset kvantum etter de første 150 tonnene. Disse viser følgende:

Gruppe 1 (sild med vekt på 350 g og mer):	(15 %)
Gruppe 2 (sild med vekt mellom 300 g og 350 g):	(35 %)
Gruppe 3 (sild med vekt mellom 200 g og 299 g):	(35 %)
Gruppe 4 (sild med vekt mellom 125 g og 199 g):	(15 %)

Dette gir da følgende størrelsesfordeling (uthevede tall) som skal føres på sluttseddelen for fangsten/delinnmeldingen basert på et utlosset kvantum på 420 tonn:

Gruppe 1:	30.000 kg (20 %*150 t) + 40.500 kg (15 %*270 t) =	70.500 kg
Gruppe 2:	60.000 kg (40 %*150 t) + 94.500 kg (35 %*270 t) =	154.500 kg
Gruppe 3:	45.000 kg (30 %*150 t) + 94.500 kg (35 %*270 t) =	139.500 kg

Gruppe 4: $15.000 \text{ kg} (10 \% * 150 \text{ t}) + 40.500 \text{ kg} (15 \% * 270 \text{ t}) = \mathbf{55.500 \text{ kg}}$
SUM: $\mathbf{420.000 \text{ kg}}$

Eksempel 2: Makrell:

En innmeldt fangst/delinnmelding på 280 tonn makrell har følgende gjennomsnittsvikt pr fisk i fangsten: **490 gram**

Etter at det er blitt utlosset 120 tonn krever kjøper ovenfor fisker prøvetaking pga av at kjøper har observert større endringer i størrelsesfordelingen under lossingen.

I denne situasjonen skal da ordinær prøvetaking iverksettes for resten av fangsten/delinnmeldingen. Gjennomsnittresultatene fra denne prøvetakingen skal da nyttes til å bestemme størrelsesfordelingen for utlosset kvantum etter de første 120 tonnene. Det gir følgende gjennomsnittsstørrelse pr fisk i fangsten: **465 gram**

Dette gir da følgende gjennomsnittsstørrelse pr fisk i fangsten (uthevet tall avrundet til nærmeste hele gram) som skal føres på slutteddelen for fangsten/delinnmeldingen basert på et utlosset kvantum på 270 tonn:

$$217,78 \text{ g} (490 \text{ g} * 120 \text{ t} / 270 \text{ t}) + 258,33 \text{ g} (465 \text{ g} * 150 \text{ t} / 270 \text{ t}) = \mathbf{476 \text{ gram}}$$

Prøvetaking i forbindelse med bestemmelse av kvalitet følger i hovedsak prøvetaking til sortimentsbestemmelse. Men det er likevel viktig å poengtere at det vil være en forskjell siden man gjerne leter etter lyter på en liten andel av fisken. I slike tilfeller er det ofte vanskelig å lande på korrekte estimater, og det er fort gjort å overestimere. Derfor kan det være lurt å følge disse generelle rådene:

- Jo flere prøver, jo bedre estimat.
 - Dersom det er stor avstand mellom reell andel i fangst og en akseptert andel av lyter, er det tilstrekkelig med minimum anbefalt (3 prøver à 20 kg pr 100 tonn). Dette gjelder både om reell andel er høyere eller lavere enn akseptert andel av lyter fordi konklusjon gjerne blir korrekt selv med et lite antall prøver.
 - Dersom avstanden mellom reell andel i fangst og akseptert andel av lyter er liten bør man øke antall prøver. Jo mindre avstand det er, jo flere prøver bør man ta. Et høyere antall prøver vil øke sannsynligheten for å lande på korrekt konklusjon, som også er målet med prøvetakingen.
 - Dersom konsekvensen av et feil estimat er liten kan man redusere antall prøver, og motsatt, dersom konsekvensen er høy bør man øke antall prøver.
-
- Sortimentsprøver ved lossing skal tas ut før sortering og så nært lossepunktet som mulig, f.eks. i avsilingskassen / mottakskaret
 - Både fisker og kjøper skal være til stede ved prøvetakingen. Kjøper er hovedansvarlig for at prøvetakingen blir foretatt.

- Både fisker og kjøper er ansvarlige for at prøvetakingsvekker som nyttes, på hhv. sjø og land, er vedlikeholdt og kalibrert slik at de viser korrekt vekt. Videre skal veiingen foretas på en forsvarlig måte for å sikre et best mulig resultat.
- Både fisker og kjøper skal på forespørsel omgående kunne legge frem prøvetakingsresultater for den prøvetakingen som er foretatt for den annen part og for Norges Sildesalgslag.
- Prøvetakingsresultater skal oppbevares i 2 uker om bord/hos kjøper i tilfelle det oppstår behov for ytterligere dokumentasjon i forbindelse med leveringen

Dersom det oppstår tvist i forbindelse med sortiments-/størrelsessortering skal Norges Sildesalgslag varsles umiddelbart. I de tilfeller fartøy må forlate kjøpers anlegg før en eventuell tvist er oppklart, skal opplysninger om tvisten noteres i merknadsfeltet på sluttseddel.

Med vennlig hilsen
NORGES SILDESALGSLAG

Kenneth Garvik

Roald Oen